

Termopile v grški zgodovini, in tu padlega Hermana smeli bi prisposodobiti špartanskemu Leonidi.

Krasen je razgled na Predelu, ki stoji na razvodji črnega in jadranskega morja. — Pred nami stoji velikanski Mangart, in njemu na desno so Ložke gore, zване tako po vasi Log, skozi katero smo malo prej na Predel korakali; malo korakov od predelske trdnjave pa smo uže na vrhuncu — na pravem predelu ali prelazu, na meji Koroškega in Primorskega.

Tudi na koroški strani zagledamo veličastne gore, ki obdajajo rabeljsko jezero in Rabelj. S Predela pelje dvoje cest proti niže ležečemu rudniku. Rabeljsko jezero ima skoro tako lego, kakor bohinjsko; obdajajo ga tudi precej visoke gore. Jezero je temnozeleno. Malo nižje od jezera je vas Rabelj. Stanovalci njeni, katerih morebiti ni čez 500, so prijazni Nemci, ki se pečajo s kopanjem svinčene rude in s pridelovanjem čistega svinca. Od Rabeljna se v pol uri pride do podnožja Višarske gore, do vrha sv. Višaršarjev pa je še slabi dve uri; pot gré ves čas navzgor skozi gozd. Ko do vrhunca prispeš, čutiš se prav srečnega in zadovoljnega na mestu te zeló imenitne Božje poti. Razgled je neizrečeno lep. Pregledati moreš od tod velik kos Koroške in sosednih dežel. Z Višaršarjev se vidi na severni vzhodni strani prijetna Žabniška vas, a povsod drugod vidiš same visoke gore, po katerih ti le brzonožna divjad, srne in divje koze, skakljajo.

Dragi čitatelj! Železnica gorenjska (Rudolfova) ponuja ti za majhni denar priliko ogledati Gorenjsko, ki se po pravici zove „kranjska Švajca“, od tod si kmalu v Trbiži in zdajci si blizo onega kraja, ki sem ga tu na kratko opisal z namenom, da ga prihodnjo leto sam ogledat greš. Ne bo ti žal. J. L.

Slovansko slovstvo.

* *Hrvatska narodnost iliti duša hrvatskega naroda.* Poviestno-filozofiška razprava. Napisao G. J. Stj. Deželić. U Zagrebu 1879.

Povod tej jako interesantni knjigi je dal članek, ki ga je A. Majkov, profesor moskovskega vseučilišča, priobčil v novozadski „Zastavi“ in v katerem trdi, da „ni hrvatske narodnosti“ in da „narod hrvatski je stvarila avstrijska policija“, — „Srbi so svi i svuda“, kakor je Vuk Karadžić uže pred 40 leti trdil, da vsi Jugoslovani so Srbi. Ta izrek pobija duhoviti, za narod hrvatski ognjeviti pisatelj z orožjem zgodovine in modroslovja v več razdelkih, katere navajamo zato, da čitatelji vidiijo, da se ni gibal le v splošnih frazah, ampak temeljito se spustil v stvar, katero v 10 razdelkih razpravlja. Ti razdelki so: 1) Povod, 2) Avstrija i Hrvati, 3) Što je narodnost? 4) Hrvatska, 5) Poviestni pregled, 6) Porphyrogenetovi Srbi, 7) Jezik hrvatski, 8) Jezik srbski, 9) Naši novi Srbi, 10) Narodno ime hrvatsko. Razpravo sklepa z besedami: „Kao što je Francezu prva poslovice: gloire de la France“, Nemcu: „die Ehre Deutschlands“, Magjaru: „extra Hungariam non est vita“, tako budi i svakemu Hrvat u i Hrvatici sveta čast imena hrvatskoga!“ Nakana pisateljeva ni Srbom jemati, kar je srbskega, on brani le, kar je hrvatskega, rekoč: „Hrvat nikog sam ne rani, nego samo svoje brani.“ — Bode li dosegel one starodavne pravde med Srbi in Hrvati srečen konec? — Cena knjigi, ki obsega nad 25 pól, je le 60 krajc.

* *Slavnostni sprejem slovenskega pešpolka Kuhnovega št. 17. v Ljubljani 26. in 27. dne novembra 1879.* Uredil in založil Fran Hlavka. Natisnila „narodna tiskarna.“

Tako se zove drobna knjižica, ki opisuje svečanosti na čast našim junaškim Kuhnovcem 26. in 27. novembra. Lep spominček jim je ta knjižica, ki naj bi si jo omislila vsaka hiša, ki ima kakega sina pri tem toliko slavljemem polku. Cena jej je le 15 krajc.

Politične stvari.

Liberalci — pogorelci.

Vojna postava je po mnogih ovinkih gotova zdaj tako, kakor jo je ministerstvo predlagalo državnemu zboru in za katero so v zbornici poslanski zmerom glasovali oni poslanci, ki spadajo v autonomistično, to je, našo stranko, zmerom pa — z malo izjemami — nasprotovali tako imenovani „liberalci“.

Odkodi vendar ta trdovratnost liberalcev, katere ne sedanji politični položaj svetá, ne želja cesarjeva ni omajala?

Odgovor na to vprašanje je prav lahek.

Kar imamo v Avstriji ustavo, od l. 1861. počenši, in je liberalno ministerstvo na krmilu vladnem bilo, je bila vojna postava zmerom kupčija liberalne stranke z liberalnim mnisterstvom. „Dajte nam liberalne postave — je s Herbst-Kaisersfeldom kričala liberalna svojat — in mi Vam dovolimo denarja za vzdržavanje armade.“ In vselej je ministerstva odgovor bil: „Mi Vam damo liberalne postave, dajte nam Vi zato denarja za armado.“ — Tako v eno mer je šlo od leta 1861.; vsaka vlada se je morala tej paroli liberalnega zbora ukloniti, ako bi ne bila hotela te kupčije, bili bi dnevi dotičnega ministerstva šteti.

V takem položaji nasproti liberalcem ste zdaj krona in vlada bile nasproti liberalni stranki. Schmerling, Rechberg, Auersperg I. in Auersperg II. vsi so ž njo tako dolgo liberalne postave kovali, dokler ni vsega dobila, kar je hotela, da je zdaj mogočno na noge stopila, rekši: „mi imamo, cesar potrebujemo, Vi nam ne morete nič več dati, in zato bomo zdaj svojo lastno pot hodili, kajti 20letne kupčije in pobotovanja je konec.“ In ker to, kar ves svet vidi, tudi ustavoverska stranka zatajiti ne more, da je za svoje strančarske namene država izmolzla in jo v denarne stiske spravila, zato je zdaj nasproti njej neljubi vladi varčnost pričela pridigovati in ljudstvu kazati, da s pomanjšanjem armade se dá veliko prihraniti.

Da se je ustavoverska stranka tako trdovratno ustavljalna vojni postavi za 10 let, ni tedaj družega nič ko sad one politike, kateremu so prejšnje vlade seme zasejale. Ko bi bila Schmerling in knez Karlos Auersperg, ko sta ministerstvu na čelu stala, tako ravnala, kakor sta v zbornici gospôski lepo govorila, ne bi bila vojna postava postala strančarsko vprašanje ali predmet vzajemne barantije med vlado in državnim zborom. Ko bi se bilo vojno vprašanje zmerom za to smatralo, kar je v resnici, namreč za sredstvo, da se Avstrija obdrži kot močna, velika država, ne bi bilo prišlo do razpora med zbornico poslansko in zbornico gospôsko in do tega, da je Nj. veličanstvo cesar sam videl, da liberalcem ni toliko mar za obstanek močne Avstrije, kakor za vzdržanje svojega gospodstva. Vitez Schmerling in knez Karlos Auersperg sta po vsem tem vrtnarja, ki sta izrejevala drevó, ki je zdaj tako kisli sad ustavovercem rodilo, — ona sta jim pomagala zidati palačo liberalizma, ki je zdaj do tal pogorela in se na njenem pogorišči bere napis: „razvaline avstrijskega liberalizma.“